

NOTITIE

aan Ministerie I&W en BZK
opsteller Han de Rijk
datum 7-9-2018
onderwerp reactie op consultatie aanvullingsbesluit bodem
Omgevingswet
aantal pag. 2
bijlagen

Reactie

De Omgevingsdienst regio Utrecht wil, ondersteund door haar 15 gemeenten, met onderstaande reactie reageren op de consultatie van het aanvullingsbesluit bodem.

Toepassen bouwstoffen -Gemotiveerd afwijken-

Het toepassen van bouwstoffen is een milieubelastende activiteit waarvoor *geen* regels zijn gesteld voor het stellen van een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift. Dit betekent dat maatwerk “open” staat; soepeler of strenger. Een gemeente kan op grond het Aanvullingsbesluit dus weliswaar soepelere eisen stellen aan bouwstoffen, maar deze producten kunnen niet worden geleverd omdat de producent gehouden is om producten te leveren die aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoen (artikel 32 van het gewijzigde Besluit bodemkwaliteit). Artikel 32 verbiedt immers het vervaardigen, invoeren, voorhanden hebben en vervoeren van bouwstoffen die niet voldoen aan de geldende kwaliteitseisen, wat moet blijken uit een kwaliteitsverklaring.

De bedoeling van maatwerk in de Omgevingswet is dat een gemeente waar nodig extra ruimte kan creëren voor gewenste ontwikkelingen en innovaties (de zogenaamde bestuurlijke afwegingsruimte). Een andere doelstelling van de Omgevingswet is het mogelijk maken van een integrale afweging. Beide doelstellingen komen samen in de wens om lichte bouwstoffen te kunnen toepassen in de strijd tegen bodemdaling: milieubelasting afwegen tegen het beperken van de bodemdaling en het bestuur maakt daarin een afweging.

Door artikel 32 op deze wijze te formuleren kunnen sommige bouwstoffen niet worden geleverd en vervoerd naar de boogde plaats van toepassing omdat de producent of importeur gehouden is om producten te leveren die aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoen. Gemeenten in het veenweidegebied met een slappe bodem willen graag gemotiveerd minder strenge eisen kunnen stellen aan toe te passen (veelal niet vormgegeven) bouwstoffen bij specifieke toepassingen. Onderbouwing hiervoor is dat toepassingen die wel aan het Besluit bodemkwaliteit voldoen hogere maatschappelijke kosten en lagere maatschappelijke baten en dus ook lagere milieuprestaties opleveren. Uiteraard vinden wij wel dat de fabrikant blijvend gestimuleerd moet worden het product binnen de eisen van het Besluit bodemkwaliteit te brengen.

Wij stellen voor om aan artikel 32 Bbk een lid toe te voegen dat het verbod op het vervaardigen, invoeren voorhanden hebben en vervoeren, uitzondert als blijkt dat de bouwstoffen wel voldoen aan de normen van het maatwerk van een gemeente.

Nieuwe stoffen; Toepassen bouwstoffen –herkomstlocatie-

Nu blijkt dat de verspreiding van nieuwe stoffen als PFOA en PFOS een regionale component hebben, is het bij meldingen grondverzet van belang op de hoogte te zijn van de herkomstlocatie van een partij (schone) grond. Bij een standaard partijkeuring worden “nieuwe stoffen” niet onderzocht. Als de herkomstlocatie in verdacht gebied ligt, kan aanvullend onderzoek gevraagd worden naar de “nieuwe stof”. Bij een melding toepassing (schone) wordt nu niet verplicht de herkomstlocatie gemeld.

Ons verzoek is dat het bij een melding voor toepassing van (schone) grond verplicht is de herkomstlocatie door te geven.

Bodemfunctieklasse wonen –aanpassing norm lood-

Uit het aanvullingsbesluit blijkt niet of de maximale waarde voor lood voor de bodemfunctieklasse wonen van 210 mg/kg wordt aangepast. Uit het RIVM onderzoek en het GGD-advies van januari 2016 blijkt dat met name bij jonge kinderen gezondheidseffecten (IQ-puntenverlies) optreden bij een blootstelling aan lood (feitelijk kan er geen ondergrens bepaald worden waarbij geen effecten optreden). Wij zien graag voor de bodemfunctieklasse wonen een loodnorm gelijk aan de streefwaarde.

Kwaliteits- en functieklassen

Het nu voorgestelde stelsel van kwaliteitsklassen voor grond bestaat uit vijf categorieën (landbouw/natuur, wonen, industrie, verontreinigd en zwaar verontreinigd). Waarom is er niet voor gekozen om de interventiewaarde te laten vervallen en in plaats daarvan de maximale waarde te gebruiken die geldt voor bodemfunctieklasse industrie? Dit scheelt een categorie waarmee de regelgeving eenvoudiger en beter uitvoerbaar wordt en aansluit op de huidige praktijk van het grondverzet. Bovendien verdwijnt daarmee het, in de praktijk onwerkbaar en niet uit te leggen verschil dat nu bestaat tussen de MW Industrie en de interventiewaarde voor de parameters cadmium, kwik, minerale olie en PCB.

Financiële effecten aanvullingsbesluit bodem

Het is de verwachting dat voor bodem bij een aantal gemeenten in onze regio naar verwachting geen sprake is van een besparing op kosten voor het uitvoeren van de bodemtaak. Dit heeft o.a. te maken met een slechte diffuse bodemkwaliteit van de gemeente waardoor het niet mogelijk is gebruik te maken van een vrijstelling voor bodemonderzoek omdat elke locatie bij voorbaat verdacht is. Daarnaast zal er sprake blijven van een fors aantal saneringsmeldingen. Het huidige aantal BUS-meldingen is hiervoor een goede indicatie. We pleiten er voor om bij de budgetverdeling rekening te houden met verschillen tussen gemeenten.

Daarnaast vraagt het nieuwe stelsel voor alle gemeenten een extra investering in een goede informatievoorziening en het beheren van bodeminformatie (onder andere de overdracht van het provinciale BIS) waarbij een forse afhankelijkheid ontstaat van IT-leveranciers. De impliciete eisen vanuit de Omgevingswet zijn hiervoor een stuk zwaarder dan ten tijde van de Wet bodembescherming. Daarbij ontstaat er de noodzaak tot het creëren van de nodige output uit het BIS waar tot op heden slechts summier van gebruik is gemaakt en waar dan ook kennis van ontbreekt bij gemeenten en Omgevingsdiensten.

De Omgevingswet vereist verder het aanpassen van werkprocessen en voor bodem specifiek het opzetten van nieuwe werkprocessen.

Het gebruik maken van de bestuurlijke afwegingsruimte vraagt een forse inspanning van het ambtelijk apparaat om niet alleen de mogelijkheden hiervoor scherp te krijgen maar om daarvoor ook andere vakdisciplines kennis te laten nemen en van te overtuigen. Tot slot vraagt het ook een grotere inhoudelijke kennis van het college en de raad over het onderwerp bodem waarvoor de gemeente nu ook bevoegd gezag wordt.

Samenvattend komen we tot de conclusie dat zonder extra budget bovenop een toename van het budget voor de vergunning verlening en handhaving bodem vanaf 2019 tot pakweg eind 2023, er sprake zal zijn van een forse productiviteitsdip in de vergunningverlening en handhaving of dat de beleidsmatige aspecten niet van de grond komen en het Omgevingswet onderdeel bodem niet wordt geïmplementeerd in de opgave die de Omgevingswet met zich mee brengt.

Wij zijn uiteraard bereid een toelichting te geven op onze reactie.